

stih. Obisk je sicer dober, vendar bi želeli vsebine predstaviti še večjemu številu članov. Želimo tudi izboljšati komunikacijo s pristojnimi ministrstvi in sorodnimi društvi. Komunikacija s pristojnimi ministrstvi je namreč precej »finančna«, vezana na pridobivanje sredstev za društvene dejavnosti. Društvo sredstva sicer z veseljem sprejema, tu-

di ustrezno poroča o porabi sredstev, vendar menimo, da bi bilo lahko društvo pogosteje povabljen k posredovanju strokovnih mnenj, k dialogu o reševanju težav v družbi, k reševanju različnih situacij znotraj stroke in podobno. Širši družbi, ki preko ministrstev dejansko financira društvo, bi lahko vrnilo mnogo več, kot zgolj poročila o delu.

SKUPNOST MUZEJEV SLOVENIJE – NEIZKORIŠČENI POTENCIAL

Skupnost muzejev Slovenije (SMS) je organizacija slovenskih muzejev in galerij, ki jih povezuje skupni interes reševanja določenih poklicnih in statusnih vprašanj. S svojim delovanjem naj bi Skupnost predstavljala in promovirala slovenske muzeje in galerije ter prek njih celotno kulturno in naravno dediščino, za katero članice skrbijo. V naših listinah so navedene številne naloge, ki naj bi jih Skupnost muzejev Slovenije opravljala, in sicer:

- aktivno sodeluje pri pripravi zakonodaje in izvedbenih predpisov o varstvu premične kulturne dediščine ter skrbi za reševanje statusnih vprašanj svojih članov,
- zavzema se za celostno ohranjanje naravne in kulturne dediščine,
- usklajuje razvojne usmeritve muzejske dejavnosti,
- skrbi za izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje delavcev z muzejskega področja,
- daje predloge pristojnim organom za organiziranje muzejske mreže,
- sodeluje pri oblikovanju normativov in standardov,
- podpira in krepi muzejsko dejavnost, profesionalno vodenje muzejev in muzejske poklice,
- organizira in podpira sodelovanje med muzeji in muzejskimi delavci,
- pospešuje napredek muzeologije in širi vedenje temeljnih znanstvenih strok,
- spremlja in skrbi za poenotenje ukrepov v zvezi z reševanjem problemov pri izvajanju delovnopravne zakonodaje.

V Skupnosti muzejev Slovenije delujejo številne sekcije, katerih člani skrbijo za izpolnjevanje raznovrstnih nalog Skupnosti. Te sekcije so: sekcija za izobraževanje in komuniciranje, sekcija za konservatorsko-restavratorsko dejavnost, sekcija za dokumentacijo, sekcija knjižnic, sekcija za tehniško dediščino in sekcija za avdiovizualno.

Vse sekcije za svoje člane organizirajo izobraževanja ter spodbujajo sodelovanje na izobraževanjih v tujini, sploh tiste, ki nimajo formalno priznanega izobraževanja v Slo-

veniji (na primer konservatorji-restavratorji). Prav tako sekcije izdajajo publikacije, ki so namenjene izobraževanju in izpopolnjevanju. Organizirajo strokovna srečanja, sodelujejo na prireditvah, kot so *Študentska arena*, *Kulturni bazar* itn. Predsedstvo skrbi za izobraževanje direktorjev, sploh v zadnjem času in glede na vse slabše razmere muzejev in galerij pa se znova obuja ideja za delovanje sekcije direktorjev. Skupnost muzejev Slovenije torej vsekakor skrbi za izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje delavcev ter podpira sodelovanje med muzeji in muzejskimi delavci.

Vendar pa obstajajo področja, v katerih Skupnost muzejev Slovenije ne dosega ciljev, za katere je bila ustanovljena, ali pa se posameznih področij sploh ne loteva. Na žalost moramo priznati, da na področju zakonodaje ter normativov in standardov delamo premalo ali pa sploh ne. Kot dokaz lahko navedem dejstvo, da muzeji še vedno nimamo svojega zakona, *Zakon o varovanju kulturne dediščine* pa pod eno streho združuje dve tako različni področji, kot sta varovanje nepremične in premične kulturne dediščine. Zato je delo muzejev in galerij zagotovo oteženo, pogosto se znajdemo pred vprašanji, na katera ne moremo najti odgovorov in smo pri tolmačenju zakonov odvisni od zakonodajalcev, ki ne poznajo posebnosti delovanja muzejev in galerij. Ne moremo reči, da na tem nihče nikoli ni delal. Vsekakor so bili številni poskusi, da bi se izoblikovali standardi in normativi, a kolikor je meni znano, ti nikoli niso bili dokončani in sprejeti. Tudi v tem trenutku posamezni navdušenci delajo na določenih področjih, a se stvari ne premikajo.

Zakaj se ne premikajo? Govorim lahko le iz lastnih izkušenj. Velikokrat namreč slišim, da nima smisla, saj se tako ali tako nič ne bo spremenilo. Zagotovo je res tudi to, da nimamo zaposlenih, ki bi se lahko resno lotili večjega projekta, niti osebe, ki bi lahko vse koordinirala. Vsi delo opravljamo prostovoljno, v prostem času, kolikor ga sploh imamo. Prav tako nas je zagotovo strah, da bomo z dviganjem prahu vznejevoljili tiste, ki nas financirajo. Vendar pa

* Aleksandra Berberih-Slana, dr. zgodovine, predsednica predsedstva Skupnosti muzejev Slovenije in direktorica muzeja; Muzej narodne osvoboditve Maribor, Ul. heroja Tomšiča 5, 2000 Maribor; aleksandra.berberih-slana@mnom.si.

ob tem pogosto pozabljamo, da tudi ministrstvo in občine v trenutkih, ko se kultura znajde v krizi, potrebujejo našo skupno podporo. Čeprav se o določenih vprašanih vedno ne strinjamo, moramo zanje vseeno najti rešitve in zavzeti trdna stališča. To namreč dolgujemo svojim članom in sebi, saj smo zavestno pristali na svoje kandidature in s tem sprejeli vse odgovornosti in tveganja.

V muzejih in galerijah se soočamo z vse večjimi težavami. Finančna sredstva, ki jih letno prejemo, so v večini primerov že tako nizka, da se postavlja vprašanje, kako to, da sploh še delujemo in opravljamo svoje poslanstvo. Kako uspejo nekateri muzeji ob tem dosegati še presežke, že spada v kategorijo znanstvene fantastike. Skupnost muzejev Slovenije bi morala v takšnih trenutkih predstavljati slovenske muzeje in galerije in na določen način biti celo njihov odvetnik. Le izobraževanje delavcev, ki morda kmalu ne bodo imeli kaj delati, v takšnih trenutkih izgublja globlji smisel. V zadnjem času smo kot Skupnost muzejev Slovenije podali izjavo za javnost ob zmanjšanju proračunskih sredstev za kulturo. A bodimo realni, glede na naše možnosti je taka izjava v bistvu le obliž na rano.

Skupnost muzejev Slovenije je skupnost velike večine slovenskih muzejskih strokovnjakov z različnih področij. Kljub temu nimamo vpliva na glavna vprašanja o strokovnem delu. Kot Skupnost muzejev Slovenije ne moremo odločati o napredovanjih niti o pravilniku o napredovanjih. Kot Skupnost nimamo možnosti pomembneje vplivati na zakonodajo s področja premične dediščine. Kot Skupnost nimamo nobene besede pri sprejemanju proračuna. In še bi lahko naštevali. Na žalost pa je tudi res, da se naši člani, kadar smo bili v preteklosti povabljeni k razpravam o zakonodaji, ki nas zadeva, niso kaj dosti odzivali. Vsekakor ni bilo odziva, kot bi ga pričakovali, ko gre za naše preživetje. Glede na zadnje dogodke lahko trdimo, da je kulturna dediščina trenutno najbolj ogrožena, kar se bo v naslednjih letih še stopnjevalo. In zakaj je tako? Ker kljub temu, da smo povezani v Skupnost muzejev Slovenije, še vedno in predvsem obdelujemo vsak svoj vrtiček.

A prav v tem je osnovna težava Skupnosti muzejev Slovenije. Člani Skupnosti so muzeji in galerije, ki jih financirajo Ministrstvo za kulturo in/ali ustanovitelji. Nismo profesionalna organizacija, ki bi bila neodvisna od financierjev. Nimamo zaposlene osebe, ki bi lahko redno delala na področjih, za katera je bila Skupnost ustanovljena. Gre za

skupino ljudi, ki z navdušenjem, brezplačno in v prostem času želimo narediti več. Zato ker verjamemo, da muzeji in galerije zaslužijo več. Zato ker vemo, da naša stroka potrebuje ljudi, ki bodo izobraževali, svoje izkušnje prenašali dalje in povezovali. A takšno prostovoljno delo ima seveda tudi številne slabe lastnosti, ki omejujejo delovanje Skupnosti.

Prav tako Skupnost muzejev Slovenije ne more delovati le na temelju zanesenjaškega dela posameznih muzealcev. Direktorji muzejev bi morali prevzeti večjo vlogo v povezovanju in v njem ne videti le simpatičnih akcij, kot sta *Poletna muzejska noč*, sodelovanje na *Kulturnem bazarju* in podobno. Videti bi morali možnost, da njihov skupni glas seže dlje, kot če se oglašajo sami. Le kdaj bomo dojeli, da smo lahko uspešni le, če smo res trdno povezani, in da so časi velikih posameznikov že zdavnaj minili? Šele takrat bomo lahko dober partner in sogovornik Ministrstva za kulturo. Če ne bomo »vrtičkali« le na svoji mali zaplati zemlje, bomo morda končno s skupnimi močmi oblikovali uspešno kulturno politiko, ki se bo povezovala z gospodarstvom in ljudem prinašala presežke tako v duhovnem kot materialnem smislu.

Kaj bi prinesla profesionalizacija? Predvsem lažje opravljanje in koordinacijo dela Skupnosti muzejev Slovenije. Skupnost bi z eno samo zaposlitvijo lahko prevzela naslednje naloge: izobraževanje pripravnikov (saj imamo v svojih vrstah vse slovenske strokovnjake), strokovne izpite (saj mora to biti naloga v rokah strokovnjakov) itn. Ena oseba bi lahko koordinirala naloge, sestanke, dokumentacijo, člane komisij, prioritete, potrebe ipd.

Hkrati se moramo povezovati z drugimi, na primer z ICOM-om in Slovenskim muzejskim društvom. Tudi tako bomo močnejši in bomo dosegli več. Lani smo slovenski muzealci veliko govorili o etiki, a vendar ugotovljamo, da ICOM-ov kodeks muzejske etike pravno nikogar ne zavezuje in se nanj tudi ne moremo sklicevati. Zato je predsedstvo Skupnosti muzejev Slovenije sprejelo popravke Statuta Skupnosti, s katerimi kot pogoj za včlanitev v Skupnost muzejev Slovenije predvideva spoštovanje ICOM-ovega kodeksa muzejske etike. Hkrati smo predlagali sestavo skupne etične komisije, v letu 2016 pa bomo skupaj organizirali tudi prvi Kongres slovenskih muzealcev.

Sodelovanje je pogoj za napredovanje in urejanje stanja v muzealstvu, zato naj bo to šele začetek.